

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujnyel, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Molnár János
felelős szerkesztő.

dr. Perényi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetésnek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy dísz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetésnek ár
kedvezmény.

Kereskedelmünk és tekintélye.

— dec. 1.

(L) A vitéz magyar nemzet fejlődésének története egészen az újabb korig a háboruszkodás szakadatlan láncolatát mutatja. Hol hódító hadjáratokra indulnak elődeink, hol meg hősiiesen védik a haza szent földjét.

A pajzs és a kard védelme alatt halad Magyarországon. Földrajzi fekvésénél fogva védő bástyája a kereszténységnek, melyért évszázadokon át harcolt. Hálátlan szerep! Mert míg egymaga kénytelen szembeszállni a félhold hatalmával, hiába várva segítséget a Nyugattól, az felhasználja szerencsés helyzetét és vizsalyok által kevésbé zavart idejét a tudományok, az ipar, a kereskedelem s egyáltalán a művelődés növelésének szenteli.

Igy a magyar nemzet, amikor végre belefoghat a békés munkálkodásba, észreveszi, mennyire mögötte maradt a szomszéd nemzetek haladásának. Igaz, hogy akkor e hátránynak csak erkölcsi hatását érezte még, mert megélhetési gondok nem bántották. Zsíros földjéből bugyogott az áldás, gabonája, bora bőven termett s a külföld termelési fölöslegünk után kapva-kapott. A magyarok termékeiket nem is kínálta a külföldnek az ottani élelmes kereskedők maguk keresték fel a nyereséggel kecsesítő beszerzési forrásokat. Így keletke-

zett ugyszólván minden hozzátevésünk nélkül, szinte önmagától. Hanem kereskedelmünk kezdetben híján minden koncepciónak, csakis ama természetes meder közt folyt, hogy feleslegünket átengedtük az érte pénzt kínáló külföldieknek.

Belterjes kereskedelmünk a béke évtizedein át nem kereste az alkalmas eszközöket, hogy magasabb közgazdasági jelentőségre vergődhessek. Oka ennek nemcsak a mezőgazdaság akkori jövedelmezőségében keresendő, hanem főleg abban, hogy a kereskedelemmel való foglalkozást mindaddig, míg a szükség nem kényszerített fölkarolására: mélyen lenézték. A kereskedelmünk révén hatalmasakká lett nemzetek példája nem ösztökölte a lovagias magyarokat utánzásra. Gr. Széchenyi István volt az első, aki fölismerte a mulasztást. Szavai, tettei azt eredményezték, hogy a nemzetnek legalább egy része méltányolta a kifejlődött kereskedelem jótékony hatását a gazdasági viszonyokra, amelyek alapját képezik a nemzetek hatalmának.

Ha mindazáltal intenzíve nem fejlesztették nálunk a kereskedelmet, ezt annak kell tulajdonítani, hogy újabb jövedelmi források nyitására még nem kényszerített a szükség; de nem is voltak megfelelő számu művelt, képzett kereskedők hazánkban. Hiszen még ma is nehezen szánja

rá magát középosztályunk, hogy fiait kereskedőnek nevelje. A diplomás pályákra még ma is özőnlük a diákság, míg kereskedelmi iskoláink túlszűfoltása miatt csak kevés a panasza. Hát még évtizedekkel ezelőtt! Sem a kismes, sem a civis nem akart tudni róla, hogy fiából holmi kereskedő legyen. A jobb társaságokban legfőljebb szánakozásból türték a kereskedőt, a tekintélye nem valami nagy volt.

Ez a beteges urhatnám felfogás bezzeg alaposan megboszlta magát, amikor kitűnt, hogy mezőgazdaságunk nem elegendő népünk fenntartására. Mert nemcsak hogy a termőföldet kiszipolyozó, parlag mezőket nem ösmerő gazdálkodásunk következtében a termések eredménye alábbszállott, de alábbszállott a termések értéke is. A közlekedés rohamos fejlődése lehetővé tette, hogy messze tartományokból, sőt Amerikából, de még Ausztráliából is szerezhessen a külföld gabonát, még pedig olcsóbban, mint hazánkban. Szinte átmenet nélkül arra a tudatra kellett ébrednünk, hogy az ipar és annak hathatós segítője, az eddig lenézett kereskedelem nélkül nem tarthatjuk fenn háztartásunk egyensúlyát.

Ez a tudat adta meg az impulzust arra, hogy végre mi is fokozott figyelmet fordítsunk a kereskedelemre. Most már nem értük be azzal, hogy a lassanként elmaradó külföldi kereske-

dőket gabonafeleslegünk értékesítése végett mi keressük fel, hanem iparkodtunk nemcsak gabonánknak, de mindinkább tökéletesbűlő iparcikkeinknek is piacokat szerezni. Ifjaink számosabban léptek a kereskedelem praktikus pályájára. Nevelésükre számos kereskedelmi iskolát létesítettek. Kereskedőink műveltsége azóta annyira fokozódott, hogy az az egyéb kereseti osztályok műveltségével vetekedhetik.

Dacára ennek, még mindig az ősi virtus árnyékában hűsöl a magyar közélet. Az amerikai, az angol kereskedelmi szellem bámulatunk tárgyát képezi ugyan, de azért mégse becsüljük meg érdem szerint a kereskedelemmel foglalkozókat, s olyannyira beleéltük magunkat a beamter világba, hogy a tiszteletreméltó kereskedői pályát nem sorozzuk a legkivánatosabbak közé.

Ösmervén a nemzeti hatalom alapvetésének titkát, élbetetlen-ség, ha hasznát nem vesszük. Szerencsére, nem mindenki riasztatja el magát a társadalomnak a kereskedői pálya tekintélye felől táplált téves felfogásától.

Amíg a kereskedői pályának nem adjuk meg az őt megillető tiszteletet, hiába várjuk közgazdasági viszonyaink konzolidálását.

Boldogulásunk kulcsát a kereskedelem őrzi; övé a jövő. Becsüljük meg, hogy erősödjék — mindannyiunk hasznára!

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Hám Sándor költészete.*)

Minádszent 1863—1904 Sátoraljaújhely.

Hám Sándor nem azon költők közé tartozik, kiket a pajtáskodás, az újságírók barátsága vagy az izetlen önajánlás tett nagygyá. Olyan volt, mint a nap, mely nem pályájának delén, hanem nyugtakor tűnik fel nagyobbak. Életében nem beszélt és nem beszélgetett magáról, nem kérkedett a sebekkel, és el tudta rejteni azon gyönyörteljes örömeit, miket a költészet élvezete nyújtott. Látták haldokolni és senki sem tudta, miben halt meg. Csak midőn piarista tanártársai megtalálták irodalmi hagyatékát, lón világosan ismeretes azon titkos seb, melyen keresztül hullt el cseppenkint vére. Szerelmes volt. Az angyalmez, a reverenda egy mélyen érző, földön járó, magát mindenben igazán embernek mutató szívet takart, melynek dalos természete az ihlet termékenyítő perceiben a leggyengébb fuvallatra zengzetes versekbe szóllaltatta meg kevés örömet, osztatlan sok bánatát. Költészetében leg-

*) Költemények. Irta Hám Sándor. Sátoraljaújhely. (Lóvy A. kiadása.) Ára 2 kor. Kapható a kiadó könyvkereskedőnél és Dr. Perényi József kegyesrendi tanárnál.

többet érő, valóban irodalmi becses bir lirája. Pedig a lira, főleg a szerelmi lira nagyon szubjektív természetű dolog, már tárgyánál fogva is. Nem bontogat, nem eszmóztat világra szóló, világot érdeklő problémákat, hanem az egyén kicsi szűk körében marad, a maga szívvilágával foglalkozik, melynek határa a multban az emlékezés, a jövőben meg a reménykedés. Kinek jutna eszébe önös szavadunkban másnak magán ügyeivel bibelődni, azok iránt érdeklődni, érzelmeivel foglalkozni? És éppen abban áll az istenadta tehetségeknek ereje, hogy ezen mindennapi, közönséges érzelmek, mely a sajátja és mindannyiunké, oly alakban tárja föl, hogy benne magunkra ismerünk s midőn a költő szerelmével rokonszenvezünk, voltaképen észrevétlenül a magunk sorsát is látjuk, a magunk sorsán örvendünk vagy szomorkodunk. Hám lirájában van gondolat, érzés és egyéniség, tele van reflexióval, képpel, hangulattal s mindezt a legkifogástalanabb, kerekded költői nyelven közvetíti, mely távol van azon kontároktoztól, kik képzelt fájdalmaik s boldogtalanságuk unalmas döngicsélésére oly faragatlan verseket faragnak. Lelke borongós és szívesebben festi reménytelennek a jövőt, de sohasem visz a Byron-féle meghasonlás, a világfájdalom, a sötét tépelő-

dés örvényei fölé. Sokban hasonlít tán Reviczkyhez. Ha biztatja is magát egy jobb jövővel, nem hisz benne maga sem. Hiába biztatja édes anyját is e refrainnel:

Meglásd, az idő egyszer eljön,
Mikor én még boldog leszek.

Az utolsónak mégis ily fordulat ad:

Hisz az idő, ha sirral is jó,
Még ott is boldogabb leszek.

Szeretni és szeretettetni vágy s azt itt a földön keresi. A tavasz, nyár, ősz képei mind reflexiókat keltenek benne s igazi lírikushoz illően mindig csak visszatér önmagára, hű szerelmére. A harmatessepp meggyógyítja a bágyadt virágot.

S im egy kérdés száll szívembe
E cseppeket, hogyha látom:

Vajjon szívem gyógyítja-e
Ez a harmat — szempillámon?

Gyógyíthatlan sebére írul fölkeresi a természetet, a tudományt, barátait, a vig cimborákat, kikhez ragaszkodik mindhalálíg és ilyenkor szilaj, csapongó bordalokat ír, melyeket jeles férfiak siettek kottára szedni, de a mámor csillapultával újra csak Juliskájának képe van előtte, korán, későn, foglalkozásai közepette is. Néha tagadja szerelmét, hogy soha sem szeretett még s megindító esengései után végre lemond szerelméről.

Csak azt kérem még — s annyi könyört
Hallgathatsz bűm kérésire —
Jer el hozzám s hideg közönyvel
Súgd meg: vajjon boldog vagy-e?

Dalai mindig eredetiek, változatosak, fordulatok. A hangulatozást nem a helyzetek részletezése, festetése segíti elő, nem a képek, tárgyaknál hosszantartó időzés, hanem a jellegzetesnek, a kifejezőnek tömörítése, mi nem egyszer csattanó pont-nel végződik. Csinos kis verseske a következő:

Lobogó lángu csillag égett
Az éj sötétiben.
Szerelmese az ocean
Lenn zúgott csendesen.

A tenger várta őt ölebe,
S a fény kacsingatott;
A tenger várta őt epedve
S a csillag hallgatott.

A szürke hajnal jött... s a csillag
A víz ölebe hullt,
S a hajnal ettől meglepetve
Szeliden — elpirult.

Leghatalmasabb, eszmékben, gondolatokban leggazdagabb költeménye „Vágyom”, mely tán hattudala volt. A szenvedésekben kifáradva, nyugalmat, megelégedést, pihenést óhajt, „pár csendes percet, néha-néha csak, hol az emberben tisztul a salak, hol a magány emel végtelenül, ahol a szív magától nemesül” s csodálhatja az embert küzdelmében, munkájában s tán osztozhat örömeiben, csodálhatja

VÁRMEGYE ÉS VAROS.

(Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Zemplénnéremegyeében a monoki anyakönyvi kerületbe *Potoczky Andor* segédjegyzőt, az erdőhorváti anyakönyvi kerületbe pedig *Halász Pál* segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

(A kivándorlók érdekében. A nem engedélyezett szállító vállalatoktól előre vásárolt hajójegyek elkobzása körül követett eljárás enyhítése tárgyában a m. kir. belügyminiszter 109701/904. szám alatt vármegyénk törvényhatóságához a következő körrendeletet intézte: Ismételt emeltetnek nálam panaszok, hogy a hatóságok és közegek a kivándorlóknál talált és nem engedélyezett szállító vállalatok hajóira szóló u. n. prepaidek (előre vásárolt hajójegyek) elkobzásánál helytelenül járnak el, s azokat oly esetekben is elkobozzák, midőn azokat hozzátartozóiktól kapták, vagy a midőn a hajójegyek tulajdonosai idegen állampolgárságukat igazoló okmányok birtokában vannak. Felhívom emélfogva a címet, hogy az alantas hatóságokat és hatósági közegeket utasítsa, hogy az ily előre váltott jegyek lefoglalása körül kellő körültekintéssel és tapintattal járjanak el, s azokat a kivándorolni szándékozótól csak akkor vegyék el, ha kétségtelen, hogy azok valamely nem engedélyezett hajóstársaság, vagy ennek ügynökei által küldettek; ha ellenben a kivándorolni szándékozók a náluk levő iratokból, vagy egyéb alkalmas módon kimutatják, hogy ezen jegyeket valamely rokonuk vette számukra, vagy ha a kivándorló az Észak-Amerikai Egyesült Államok vagy bármely más idegen állam polgára, a hajójegyek, bármily vállalkozótól vagy ügynöktől származnak is, tőlük el nem kobozhatók, s az idegen állampolgárok utlevél vagy más igazolvány felmutatására sem kötelezendők, hacsak ezt különös rendőri okok szükségessé nem teszik. Budapest, 1904. évi november hó 10-én. *Tisza s k.*

HIREK.

A tüdőbetegekről.

— dec. 1.

József főherceg és Lukács László főispán — mint a József főherceg szanatórium egyesületének védnöke illetve elnöke — az alábbi levelet intézték a tüdőbetegek részére épi-

a természetet pompájában és az Istent hatalmában. Ezek már a józanodás hangjai, olyan emberé, ki már a szenvedélyek hullámverésén túl van s kezdi objectív módon értékelni környezetét. Ilyenkor szokott föllépni a kibékülés sorsunkkal, a megbocsátás; amiért hevültünk, annak kicsinylése, esetleg könyek közt kacagva kigunyolása, szóval a humor. Költőnk e kiforrottságot azonban nem érthette meg; beteg lelke beteggé és utóljára sirba tette testét. Életében a nyilvánosság elé csak alkalmi költeményeivel, ódáival lépett, melyekben egészen el tud feledkezni magáról. Katona, Arany, Petőfi, Dugonics szelleméhez irrott versei ódai magaslaton szárnyalnak, hazafias költeményeiben izzó hazaszeretet parazsa ég, mely éget és gyújt. Méltó szerzetének hirtvéhez, mely 48-ban a páncélba öltözött Letke, a Kupától legyilkolt apórnok menyasszonya. Versei itt is görődlekenyek, festői rajzai, leírásai mint jó elbeszélőt mutatják be.

tendő szanatórium *Sátoraljaujhelyi* és e vármegye hölgybizottsági tagjaihoz, kérve, hogy a humánus intézmény létesítését tőlük telhetőleg támogassák.

Mi meg vagyunk győződve, hogy ugye város, mint vármegyénk nemeslelkű hölgyeihez nem eredménytelenül megy a kérelem s az elárulástára szánt sorsjegyek az utolsó szálíg elfognak fogyni. Nem nagy dologról van szó, s azok a hölgyek, akik egész életüket egyébként is az emberiség szenvedői sorsának enyhítésére fordítják, nem fogják sajnálni a fáradságot, hogy a kapott 20 darab sorsjegyet, melynek összértéke csak 20 korona, értékesítsék. Ennek biztos tudatában közöljük a felhívást:

Az emberszeretet nevében fordulunk Nagyságodhoz, kegyeskedjék esdő kérésünket meghallgatni. Félmillió tüdőbeteg sorvad hazánkban s pusztul el.

Elpusztul akkor, mikor hazánkban legjobban szolgál.

Mennyi gyászt, mennyi nyomort jelent ez! Borzasztó szám s hallatára megrendül minden szív.

Mentsük meg a tüdőbetegeket!

A tüdőbetegeknek emelendő népszanatóriumok építésére jótékony célú sorsjátékot rendezünk. — *Sorsjegyeink ára csupán egy korona.*

Egyesületünk igazató-választmánya határozatából fordulunk Nagyságodhoz, kinek érző szívet adott a jó Isten, ki eddigis a szenvedés könyüinek letörésére sietett, kegyeskedjék ismert buzgóságával ügyünknek zászlóvivője lenni és odahatni, hogy a népszanatóriumok alapja minél több sorsjegy eladásával gyarapíttassék.

Örvendeztessen meg *mielőbb bennünket becses soraival, valjon szentelhet-e drága idejéből néhány órát a haláljegyzett betegek megmentésére?* s legyen kegyes jó szívet fogadni a hölgybizottság elnöke és a bizottság titkára által elárulástára küldendő sorsjegyeket.

Fogadja elhatározásáért köszönetünket és nagyrabecsülésünket! Budapest, 1904. nov. hó 29-én.

József főherceg, védnök.

Lukács László, cs. és kir. kamarás, főispán, elnök.

— **Egyházi hírek.** A róm. kath. egyházban Advent nov. 27-én kezdődött és tart egész karácsonyig. Az utolsó róraté december 23-án lesz. A hajnali misék minden nap hat órakor

Ha tekintjük Hám Sándor költői egyéniségének jellemvonásait, mindezek előtt eredeti tehetségnek kell őt tartanunk. Az ó- és ujkor remekirőin művelt lelke nem csatlakozik mintákhöz, iskolákhoz; nem utánzó, átvevő, hanem önmagából merítő, öntudatos művész. Az ideális és való élet ellentétei szíve mélyéig fölindítják, szívének e fölindulásai közt él s ha kevésbé ragaszkodik is az élet-hez, ha többet szomorú is, mint vidám, ha több is a vihar, mint a verőfény, de legalább ennek nyilvánításában sohasem érzélgő, hanem igaz és őszinte. Nem a mások gyönyörűségére, hanem saját vigasztalására írta verseit és így annál megbízhatóbbak. Fő érdeme, hogy azt a megszokott, agyoncsépelet, sokszor és sokféleféleképen megénekelte tárgyat, a fájó szerelmet, azt az egyhanguan egyforma tartalmat művészi, változatos alakba tudta átváltatni és az ő alakjában rokonszenvenessé, elfogadhatóvá és élvezhetővé tenni. Halálával egy emberi szív gyászos története, vele egy költő ékesen zengő ajka záródott le a maga könnyebbülésére és a magyar irodalom veszteségére.

Majtényi Gyula, balassagyarmati áll. főgym. tanár.

tartatnak, amikor a plebánia-templomot nagy számban keresik föl az ájtatos hívők. Egyidejűleg közöljük, hogy a bold. Szűz szeplőtelen fogantatása dogmája kihirdetésének 50-ik évfordulója alkalmából a magyarországi püspöki kar rendeletéből kifolyólag nagyobb szabású ünnepek tartatnak. Dec. 5., 6., 7. és 8-án d. u. 5 órakor alkalmi szt. beszédek tartatnak a plebánia templomban és litániák a lefölségesebb Oltárszentek kitétele mellett. Szent beszédek tartanak: dec. 5-én, d. u. *Katinszky* Geyza apát, főesperes-plebános, dec. 6. és 7-én d. u. *Petsár* Gyula hitoktató, dec. 5-én d. e. *Vay* Mátyás, d. u. *Varga* János s. lelkészek. Dec. 7-én, a déli és esti harangszó után egy negyed óra hosszat szólnak az összes harangok szintén a fenti rendeletből kifolyólag.

— **Személyi hír.** *Lónyay* Stefánia grófnő — mint lapunknak *Bodrogolasziból* írják — tegnapelőtt utazott el onnan férjével, gróf *Lónyay* Elemérral Bécsbe, ahonnan *Windisch-Grätz* Erzsébet hercegnő látogatására *Ellisehauba* utaztak.

— **Molnár Viktor** — főrendiházi tag. A hivatalos lap tegnapi száma közölte *Molnár* Vikornak, *Molnár* István ny. zemplénnéremegyei főispán fiának főrendiházi taggá való kinevezését. *Molnár* Vikornak, Temesvármegye és Temesvár népszerű főispánjának e kitüntetése Temes megyében általános meglepetést keltett.

— **Főigazgatói látogatás.** *Szieber* Ede, kir. tan., tankerületi főigazgató nov. 30-án városunkba érkezett a róm. kath. főgimnázium hivatalos látogatására. A közszeretben és köztisztelőben álló tanférfiut a főgimn. ifjúsága dec. 3-án hangversenyyel üdvözli.

— **Megbízás.** A király a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztése folytán a vallás- és tanulmányi alapra felügyelő bizottság tagjainak sorába *Majláth* József gróftot felvette.

— **András napja.** A névnapok között a legelső helyen van *András* napja, az ólomöntés ideje. A nép széles rétegeiben még most is bizonyos regegyes zománcsal van bevonva e nap s a modern kor szelleme sem képes kiirtani az *András* naphoz fűződő népies szokásokat. — Városunk köztisztelőben álló főgimnáziumi igazgatóját *Kovács* Endrét tegnap számosan keresték föl barátai, ismerősei és tanártársai közül, hogy nevenapja alkalmával kifejezzék puritán személye iránt való tisztelőtükét s hogy jó kívánságaikkal halmozzák el.

— **Téli.** Ma reggel óta szép fehér hólepel borítja a várost és környékét. — Sűrű hólepel hullanak alá és mindent fehérre festenek. A merre szem ellát, puha fehér takaró borít el hegyeket, völgyet és a mezőséget. Ha a most megindult havazás állandóbb jellegűt ölt, ha nem áll be az olvadás, — akkor maholnap beáll a szánka-szezon is és utcáinkon kocsis és szekér helyett szánkóba fogott csilingelő lovak száguldanak majd mindazok örömeire, akik ennek a téli élvezetnek hódolnak. A felhők mögül ki-kibujkáló nap azonban az ellenkezőjét látszik megvalósítani. A meleget árasztó sugarak erősen neki tűznek a hónap és a fehér hóból sok helyütt sár lesz. Csak az estére beálló és az éj folyamán tartó hideg fog majd a tartós olvadásnak ellent állani.

— **Halálozás.** Özv. *Doby* Nándorné szül: *Platz* Magdaléna, néhai *Nándor* állomási főnök özvegye — mint részvétellel értesülünk — november hó 30-án elhunyt. — A haláleset alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki: *Doby* Angella, *Kazsimér* Lászlóné, *Czéklásy* Sándorné, *Doby* Gyula, mint gyermekei, *Kazsimér* László, *Czéklásy* Sándor mint vejei, *Wihs* Róbert,

Béla, *Vilma*, *Elvira* és *Zoltán*, *Boldizsár* Gyula, *Kazsimér* Elza és *Angella*, *Czéklásy* Margit és *Emma* mint unokák fájdalomtól megtört szívvel jelentik anyjoknak, illetve nagyanyjoknak özv. *Doby* Nándorné szül. *Platz* Magdolena állomási főnök özvegyének, folyó év november hó 30-án délután 6 órakor, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után, élete 70-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 2-án délután 2 órakor fogtak a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a helybeli köztemetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise-áldozat folyó hó 3-án fog az Urnak bemutatni. *Sátoraljaujhely*, 1904. december hó 1. Áldás, béke lengjen porai fölött!

— **Rákóczi hamvai.** Mint ujabban értesülünk, *Thalóczy* Lajos osztályfőnök a közös pénzügyminiszteriumban e hó első napjaiban *Konstantinápolyba* utazik. Utjának célja az, hogy bizonyos megállapodásokra jusson a török kormányval *Rákóczi* Ferenc és bujdosótársai hamvainak a hazaszállítása tekintetében.

— **Az elvált asszony ellen.** Már néhány évvel ezelőtt vette el *Pausák* János földműves az egyik szomszéd helységből *Markos* Zsófit. Azonban több időt töltött a derek férj a koresmában, mint a felesége oldalánál, így tehát állandó volt köztük a viszálykodás, mely végre is oda vezetett, hogy az asszony haza ment a szülőihez. *Pausák* türte egy ideig ezt a szalmaözvegyiséget, aztán felkerekedett, elment a feleségéhez, ígért égre földre mindent, javulást, megváltozást és csakugyan hajlott is a szóra az asszony, ismét együtt éltek. De az ígért csak ígért maradt. A férjüram tovább is koresmatöltelék volt, az asszony meg egy szép napon ismét összeszedte a holmiját, elment haza és meg is indította férje ellen a válópert. *Pausák* semmiképp sem akart a válásba belenyugodni, elment tehát ismét a feleségéhez, de ez most sem hallgatott rá. Erre a részeges ember bicskáját rántotta elő és evvel támadt *Markos* Zsófi, azonban sikerült lefegyverezni, még mielőtt baj esett volna. A felesége feljelentette késeleseért.

— **Külföldi utlevelek.** A kivándorlásra való hajlam egyre fokozódik népünknel. Dacára annak, hogy a kivándorlás ez idő szerint nagyon megvan nehezítve, az alsóbb néposztály tömegesen hagyja el szülőföldjét és igyekszik eljutni a messze idegenbe, ahol jobb sorsot vár, könnyebb megélhetésre számít. Hogy mennyien vannak különösen nálunk, Zemplénnéremegyeében, akik Amerika felé veszik útjukat, a kiváltott utlevelek mutatják. Az elmúlt október hónapban is jóval ezren felül kértek és kaptak külföldre szóló utlevelet vármegyénkben, amely számból *Sátoraljaujhelyre* mintegy negyven esik. Es ez a nagy szám nem hogy apadna, de folyton emelkedik. A kivándorlás arányaival szemben elenyésző csekély a visszavándorlás. Alig negyedrésze tér vissza a kivándorlóknak, sőt gyakran ennél is kevesebb.

— **Elgázolás.** November hó 30-án délben egy vigyázatlanul és sebesen hajtó kocsis ismét elgázolt egy cseléd-leányt. *Kis* István kocsis, a 6-ik számú bérkocsival a *Juhász*-féle Főutcai ház előtt elütötte az utcán keresztül futó *Lechner* Annát, *Windt* Jakab kárpitos cselédjét, aki a földre esett és a száguldó lovak és kocsis keresztül ment rajta. A sérült leányt komolyabb baj nem érte, csak arcán sebesült meg egy kisse. A vigyázatlanul hajtó kocsis ellen a rendőrkapitányság megindítja a kihágási eljárást.

— **Kellemetlen tévedés.** Gyanazkodott erősen B. J. a feleségére, féltette az asszonyt és szentül meg volt győződve, hogy szeretőt tart a szomszéd U. I. személyében. Pedig alap-

talán volt a gazda feltékenysége, hü maradt hozzá a felesége, de mégis csaknem életébe került U-nak a féltékenység. Ittasan ment haza csütörtökön este és véletlenül nem a saját, hanem a szomszéd házának udvarába vetődött be. Az ajtó természetesen zárva volt, mire megzörgette a szoba ablakát, a melybe B. aludt a feleségével. B. kinézett a zajra és ekkor beigazolva látta gyanuját, hisz a felesége ablaka alatt találta a vélt szeretőt. Kiment tehát egy bottal és azonnal elverte a szerencsétlen szomszédot, hogy azt csaknem félholtan bureolták haza. Hiába magyarázta, hogy ő tévedett, a verést megkapta és most bepanaszolta elégtételért a féltékeny férjét.

— Szerencsétlen végű baleset. A varannói uradalom erdőmérnökének Velinszky Koszlavnak Aladár nevű 18 éves fia — mint tudósítók írja — f. hó 28-án a házuk megetteli fenyvesben rókára vadászván menésközben a fagyos talajon megcsuszott, leesett s oly szerencsétlenül, hogy a felhuzott töltött fegyver e közben elsült s az alsó álkapason találván a fiut, behatolt velejébe, azt szétroncsolta s rögtön halált okozott. A szerencsétlen fiut csak déltájban találták meg a fenyves felett, amint a fegyverén holtan feküdt. A mélyen sujtott család iránt általános a részvét.

— Időjárás. A mul heti hideg időjárás miatt sokan aggódva kérdezték, hogy milyen is lesz az idei tél. Mennyi szén és fát emészt meg a hideg ebben a szűkös időben. — Falb Rudolf ugyan már meghalt, de utódai gondoskodnak az aggódó emberiség megnyugtatásáról. A meteorológusok ugyanis enyhe, de borus telet jósolnak időnkénti csapadékokkal. Mindazonáltal helyenként vihar és muló hideg is várható. — Ezt a kedvező jósolást az októberi és novemberi időjárásból merítették az időjósok.

— A Kassa-hegyaljai vasut. A Zombor-Hidasnémeti helyi érdekű vasut kiépítéséhez való hozzájárulás ügyében Kassa város képviselőtestülete úgy határozott, hogy támogatja Molnár Béla engedélyes és Fábrián Gyula mérnök közös ajánlatát és a vállalathoz 80.000 korona törzsrésztvény jegyzésével hozzájárul a következő két feltétel mellett: 1. A részvénytársaságban a város 1 taggal képviseltethesse magát. 2. Hogy a létesítendő vasut „Kassa-Hegyaljai“ vasut nevet viselje. A magyar államvasut vonalainak használatát Kassától Hidasnémetiig és Miskolcztól Kassáig megfolyamodják. A bódvavölgyi vasuti társaság pozícióját mellőzzék, mert a várostól 160.000 korona hozzájárulást kíván.

— Betörési kísérlet. Folyó hó 28-án éjjel Blájer Dávidné „Néma-hegyi“ koreszmájának pincehelyiségébe, ahol a koreszmárosné az italokat szokta tartani, ösmeretlen tettes betört és valószínűleg ittas állapotban összetörte a pincében felhalmozott szikvizes üvegeket. A csörömpölésre a szobában alvók figyelmessé lettek és a pincébe siettek, ahol a betörtoltvaj helyett egy hatalmas sróf-kulcsot találtak, melyet az ösmeretlen tettes menekülése közben ott felejtett. Így azután zsákmány nélkül volt kénytelen odébb állani a betörő, A megejtett rendőri nyomozás kiderítette, hogy a sróf-kulcs a m. á. v. tulajdonát képezi.

— Csavargó pénzhamisító. Egy alig 18 éves suhancot kerített kézre a miskolci rendőrség, aki hamis 20 filléresket gyártott. A fiatal pénzhamisító, mint később kiderült, hamis pénzeivel több várost is, köztük Sátoraljaújhegyt is elárasztotta. A fiatal csavargónál, kit Plidecz Józsefnek hívnak, mindössze négy darab ily hamis pénzdarabot találtak. Plideczre egy kofaasszony hívta fel a rendőrség figyelmét, mert őt akarta az egyik hamisítvánnyal becsapni. Plidecz, mint ahogy már az rendszé-

rint történt, először azzal védekezett, hogy a hamis 20 filléresket úgy találta egy erszényben, de később belátta, hogy maga gyártotta azokat. A fiatal hamisító szerszámai: egy kis gipszformát, egy öntőkanalat és egy kis borszeszlámpát az Avason egy bokor alatt elásva megtalálták. E rejték helyen végezte az öntést. Plidecz Józsefet, kinek sem bevallott foglalkozása, sem lakása nincs, a rendőrség letartóztatta.

— Ingyen facemeték. Kopár, futóhomokos és vízmosásos területek erősítésére ingyen adományozott facemetéknek mérsékelt kiszedési, csomagolási és vasúti szállítási költségeit rendszerint a folyamodók fizetik. — A földmivelségi miniszter újabb intézkedése folytán — azoknál a kisbirtokosoknál, akiknek ez a költség aránytalan megterhelést okozna — a kerületi erdőfelügyelőknek előterjesztésére az állam fedezi ezeket a költségeket is. — A kedvezmények igénybevételéért minden év december végeig kell az illetékes erdőfelügyelőségek útján folyamodni. A esemeték kiutalványozásáról pedig a rá következő év február-március havában értesítik a kedvezményt igénybe venni akarókat.

— Értesítés. A nov. hó 27-én megtartott „Kazinczy-kör“-i estélyen egy legyező és egy pár fehér glacé kesztyű maradt a ruhatárban. Tulajdonosa átveheti a vármegye örmesterénél.

— Elveszett egy bőr pénztárca néhány koronával és egyéb, a megtalálóra nézve értéktelen papirdarabokkal. — Elveszett továbbá a helybeli konyakgyár tulajdonát képező egyik üzleti könyv, melyet ha megtalálja a rendőrségnek át kell szolgáltatni, jutalomban részesül.

IRODALOM.

Dal egy varróleányról.

Viruló szép, kedves leányka a Róza,
Mosolygó kis szája, mint egy piros [róza],
A dereka karesu, a járása kényes,
Kacsingatni jól tud, a kicsi, az édes.

Reggel és délután, varni jár a Róza,
Rendes kísérelője: a hadnagy ur Dózsa,
Sarkantyus csizmának gyönyörű pengéje,
Ez kergette a lányt bolond szerelmébe.

Nyolc óra mult reggel, nem jön a [szép Róza],
Mai naptól kezdve, nem jár a varróba;
— Gyere velem drágám: sál hadnagy ur Dózsa,
— „A szűkös párosan!“ Siess, int az óra...

Keresi a leányt, anyja, apja reggel,
Rózának szerelme, mélyebb mint a tenger,
Itt hagyta hazáját, hir se maradt róla
A kék tenger partján jár Dózsával [Róza].

Egy szép napon reggel kopogtat a postás
Egy levelet hozott, a tartalma nem más:
— Kedves anyám, apám, jól megy egyelőre;
Jöjjenek ha lehet — a kereszteleire.

Miskolczi Kovács Béla.

Az erdei szalonka és vadászata. (Vadászati monográfia.) Irta: Lakatos Károly. Az erdei szalonkának, ennek a sok tekintetben rejtélyes életviszonyu kis erdei csodának vadászati monográfiája irodalmunkból mindeidig hiányzott, de sőt néhány rég elavult művecskétől eltekintve, hiányzott magából a világirodalomból is. E hiány azonban pótolva lett Laka-

tos Károly kiváló ornithológusunk s vadászati szakíróknak egy, a fenti cím alatt most megjelent monográfiája által, melynek révén szegényes vadászati és egyben ornithológiai szakirodalmunk is egy valóban nagybecsű művel lett gazdagabb. Szakszerű kiválóságán és hozzájáruló becsén kívül emeli e mű értékét még az a körülmény is, hogy hazánkban első e nemű mű az önállóan összefoglaló vadászati monográfiák terén, miért is igazán hálás lehet a magyar vadászbiblium Lakatos Károlynak, ki külföldben is fáradszomással buzgalommal és kiváló szakértelemmel igyekszik elhanyagolt vadászati szakirodalmunkat nagybecsű alapvető művekkel gyarapítani, melyeket a paloták vadászkezdveől kezdve le a vadörök szerény kunyhójáig mindenütt megtalálunk a tegezes istennő hiveinél, sőt Lakatos Károly művei a legmagasabb helyen is méltánylásban részesülnek, hisz csak nem rég történt, hogy egy másik nagy munkája dedikációjának elfogadása által József Agost főherceg tüntette ki Lakatos. Szerzőnek ezen újabb könyvét átlapozva, rendkívül érdekes és mesteri tollal megírt fejezeteit találjuk ebben a szalonka életviszonyai és természetrajzi sajátosságainak, melyek mind a szerzőnek eredeti megfigyeléseinek és tanulmányainak alapulnak; — továbbá föl vannak dolgozva e műben mindazok a tudnivalók és sportzerű érdekességek, melyek a vadászat szempontjából érdekelhetnek birhatnak szent Hubert hiveire; szóval, e műben nemcsak a vadász, hanem a szaktudós is megtalálja a maga részét és értékét. A mű Egerváry Gyula országos vadászati felügyelőnek, vadászati érdekeink eme érdekes előharcosának van ajánlva. Tehát méltóbb helyre alig adresszálhatta volna szerzője. A mű 10 nagy 8-adrét ivnyi terjedelmű s igazán előkelő díszszel van kiállítva. Igen emelik értékét és díszét a művészi kivitelű színes műmellékletek, szövegrajzok és igen sikerült vadászati ábrázolatok, valamint az igen jól festő színes boríték is. Ára igen szép aranyfémű festményrel díszített vászonkötésben 3 forint; fűzve 2 forint. Megrendelhető a könyv a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett ifj. Nágel Ottó könyvkereskedésében Budapesten, Muzeum-körút 2. sz.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Fuvardíjkezdmény a kereskedőknek. Az idej rendkívüli takarmányhiányra való tekintettel a kormány tudvalevőleg nagymértű fuvardíjkezdményeket engedélyezett takarmányművekre, azonban kizárólag csak a gazdák számára úgy, hogy a közvetítő kereskedelem a kedvezményből teljesen ki volt rekesztve. Ez a megszorítás nemcsak a kereskedőkre nézve volt hátrányos, amennyiben ezeknek egyébkor lényeges közreműködését a takarmányművek beszerzésénél nagy mértékben korlátozta, hanem a kisebb gazdákra nézve is, akik a díjkezdményt számos esetben nem vehették igénybe, annak ellenére, hogy jobban reá voltak szorulva, mint azok a nagy gazdaságok, melyek abban a helyzetben vannak, hogy egész kocsirakományokat szerzhethetnek be. A kereskedelmi miniszter — mint azt lapunk előbbi számában említettük is — most elrendelte a díjkezdményekre vonatkozó rendelkezések olyértelmű megváltoztatását, hogy a közvetítő kereskedelem tevékenysége azoknak a takarmányműveknek beszerzése körül, melyek iránt szükséglet mutatkozik, a díjkezdményt egyenlőten engedélyezésével a jövőben meg ne nehezítessék és hogy a feladási cím szerint közvetítő kereskedelemlenki szánt takarmányműküldemények azon előfeltételek mellett szintén részesüljenek a díjkezdményben.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Esküdtszéki tárgyalások. Nov. hó 29-én, — mint azt lapunk előző számában megírtuk — Jancsurák András, István és Hájas Gábor megyasszói lakosok állottak az esküdtszék előtt halált okozó, súlyos testi sértés büntetével vádolva. A megkezdett tárgyalást azonban nov. hó 29-én délutánra halasztották, két, az ügyre nézve fontos vallomásokkal bíró tanu megérkezéig. A tanuk közül azonban a délutáni tárgyaláson is csupán egy jelent meg s így a tárgyalást az esküdtszék újból elhalasztotta a legközelebbi esküdtszéki ciklusra.

Nov. hó 30-án Kuchta Erzsébet buttkai parasztleány gyermekkítélet büntetével vádolva állott az esküdtszék előtt. A törvényszék elnöke Fornszek Béla, bírái Chanáth Miklós és Görömbey Balázs, jegyzője Tóth Pál volt. A vádhatóságot Somossy András kir. ügyész képviselte, míg a vádlott védője dr. Fried Lajos volt. A tárgyalásról a nyilvánosságot az ügyész indítványára a törvényszék kizárta. A tanuvallomások meghallgatása s dr. Fried Lajos védőbeszédét után az esküdtszék Kuchta Erzsébetet a reá rótt büncselekmény vádjá alól felmentette.

Ma, f. hó 1-én ifj. Visnyovszky György és ifj. Bucsak József tállyai lakosok állottak az esküdtszék előtt halált okozó súlyos testi sértéssel vádolva. A törvényszék elnöke Wieland Lajos, bírái: Hellner Károly és Ferenczy Sándor voltak. A jegyzői tisztelet Farkas Andor viselte. A vádlottak védelmét dr. Fried Lajos és dr. Buza Barna látták el, míg a vádhatóságot Olchváry Dezső alügyész képviselte. A tárgyalás során Béres János tanunak sürgönyileg leendő berendelését határozta el a törvényszék, miért is a tárgyalást ma délután 3 órára halasztották. Lapunk zártáig ítéletre nem került a sor.

§ A kassai városi sikkasztás. A mult év áprilisében Kassán hire járt, hogy a Kriegerbeck H. kassai cég, az elárúsítás végett átadott fabarcákról a közgyűlési határozat ellenére huzamosabb idő óta nem számolt el a városi pénztárnak és hogy a városi számvévisés a határozott utasítás ellenére, a befolyt összeget nem is követele a cégtől. Péchy Zsigmond főispán, hogy a szállongó hir valódiságáról meggyőződjenek, váratlanul pénztárvizsgálást tartott s ez alkalommal meggyőződött, hogy a pénztárból több, mint 58.000 korona hiányzik. A felfedezés után Horalek Ferenc városi pénztárnokot nyomban átadta a rendőrségnek. A vizsgálat szomorubb eredményt tárt fel, amennyiben az összes hiány 104.612 kor. 06 fillért tett ki, amely összeg a házi-dóm-építési és a rendőrnsegélyző-egyesületi pénztárakból hiányzott. — Horaleket állásától természetesen fel-függesztették s a városi közgyűlés is megindította ellene a vizsgálatot. A kassai törvényszék Horaleket a városi pénztár kárára elkövetett 57.000 koronás sikkasztás vádjá alól felmentette, — azonban a rendőrségi pénzek, a dóm- és színházi pénzek elikkasztása miatt három évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A kassai ítélőtábla helybenhagyta az ítéletet s a királyi kuria tegnap Kelemen Mór elnökele alatt hozzájárult az alsóbíróságok ítéletéhez.

Kiadótulajdonos: Éhler Gyula.

